

Oppgaver til forelesning 7

Oppgave 1

- Hva menes med henholdsvis konkurranseutsatt og skjermet sektor? Hvorfor kan et slikt skille være vanskelig å gjøre i praksis?
- Regjeringen fremla Stortingsmelding nr 25 (1973-74) om petroleumsvirksomhetens betydning for det norske samfunn. Et hovedpoeng i meldingen var at innenlandsk bruk av oljeinntekter fører til nedbygging av konkurranseutsatt produksjon og at det derfor var grunn til varsom bruk av inntektene.

Forklar hvorfor bruk av innenlandsk bruk av oljeinntekter fører til nedbygging av ikke-oljerelatert konkurranseutsatt produksjon. Presiser forutsetningene som ligger til grunn for modellen og diskuter de mekanismene som bringer oss fra gammel til ny likevekt.

- Diskuter på hvilken måte en slik nedbygging som presisert i b) kan være et problem.
- Siden årtusenskiftet har statens inntekter fra petroleumsvirksomheten i sin helhet gått inn i Statens Pensjonsfond Utland (SPU) (tidligere kalt for Oljefondet) og den innenlandske bruken vært begrenset til realavkastningen på fondet. I hvilken grad løser dette problemet? Forklar.
- En rekke politikere ønsker at SPU skal investere mer av inntektene innenlandsk. Forklar hvilke avveininger som bør ligge til grunn for at SPU skal investere innenlandsk, og i hvilken grad er betingelsene oppfylt i Norge?

Oppgave 2

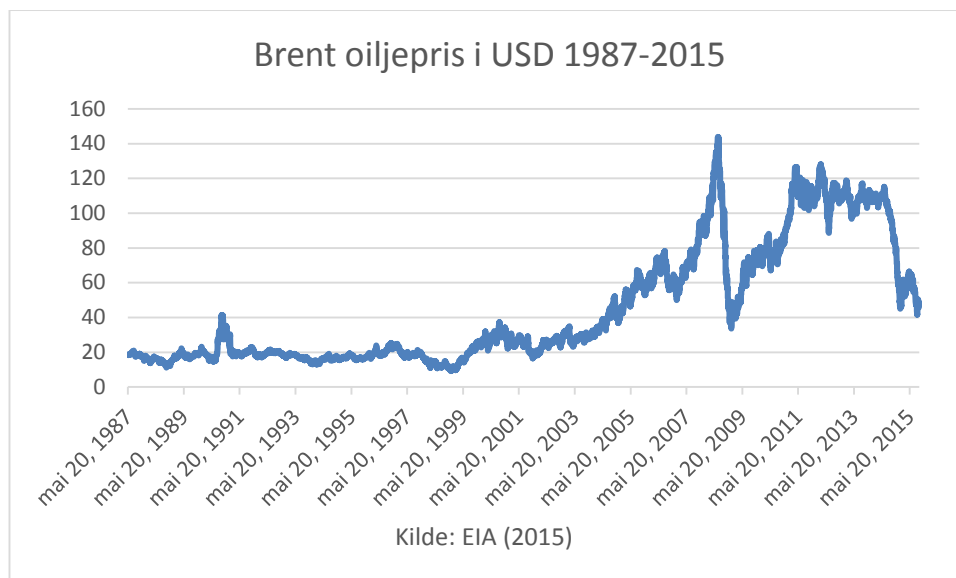
- Vis hva som skjer med produksjonsmulighetskurven om vi har økonomisk vekst.
- I følge økonomisk teori medfører en oljesektor at prisnivået stiger og medfører økt etterspørsel etter goder fra skjermet sektor. Men mange I-land utenom Norge har også opplevd økt prisnivå over tid og en større rolle for tjenester. Vis hvordan økonomisk vekst drevet av en økning i kapital kan medføre en økning i skjermet sektor. Hva kalles denne effekten?
- Vis hvordan økonomisk vekst drevet av teknologisk forbedring i konkurranseutsatt sektor kan medføre en økning i skjermet sektor. Hva kalles denne effekten?

Oppgave 3

- Fremstill arbeidsmarkedet ved hjelp av en badekarsdiagram. Hvilke forutsetninger har vi lagt til grunn i modellen?
- Er det mulig å illustrere arbeidsledighet i modellen og eventuelt hvordan?
- Siden utvidelsen av EU har det vært en økning i arbeidsmigrasjon innad i EU. For Norge har det betydning en økning i arbeidere fra land som tidligere var i den såkalte «Østblokken». Vis hvordan det har påvirket lønnsnivået i Norge.
- Anta for enkelhetens sin skyld at vi ikke har arbeidsmigrasjon. Eldrebølgen vil da på lang sikt sørge for at de som jobber vil utgjøre en mindre andel av befolkningen enn hva som er tilfelle i dag, noe som kan modelleres som en reduksjon i arbeidsstyrken. Vis hvordan det påvirker arbeidsmarkedet.
- Forklar hvordan rike land kan ha et høyere prisnivå enn fattige land gjennom en bedre teknologisk fremgang i konkurranseutsatt sektor. Hva kalles denne effekten?
- Vis hvordan oljesektoren kan medføre et høyere prisnivå i Norge ved å bruke badekarsdiagrammet for arbeidsmarkedet.

Oppgave 4

- a) Vi har det siste året observert et kraftig prisfall på olje, se grafen nedenfor.



Diskuter hvordan denne prisnedgangen vil påvirke realvalutakurs og nettoeksport fra fastlands Norge på lang sikt.

- b) Ser det ut til at prediksjonene mellom oljepris og realvalutakurs holder ut i fra det vi har sett det siste året?

Oppgave 5

- a) Følgende to modellrelasjoner inngår i en modell som kan brukes til å analysere langsiktige makroøkonomiske virkninger av bruk av oljeinntekter i Norge:

Relasjon 1:

$$NX = 800\varepsilon - 0,3Y$$

Relasjon 2:

$$NX + V * \varepsilon = 0$$

Hvor NX = Nettoeksport utenom olje, ε = Realvalutakurs, Y = Reelt BNP utenom olje og V^* = Eksportverdi av oljeinntekt målt i importgoder. De to sistnevnte er eksogene der $Y = 3.800$ og $V^* = 500$. NX er målt i samme realenheter som reelt BNP utenom olje. Det er null investering i realkapital, og både privat og offentlig sparing er lik null. Hele BNP går til privat og offentlig konsum. Hva er den økonomiske intuisjonen av ligning (1) og (2)?

- b) Bergen realvalutakurs i likevekt.
c) Analyser virkningene på realvalutakurs av at oljeinntekten V^* øker fra 500 til 700. Gi en økonomisk tolkning av resultatet.

Oppgave 6

- a) Hvorfor har mange naturressursrike land slitt med å oppnå økonomisk vekst? Med andre ord, hva er de viktigste årsakene til «ressursforbannelsen»?
- b) Norge har ikke lidd av den såkalte «ressursforbannelsen». Hvorfor?
- c) Hva er de 10 oljebud?
- d) Forklar hva som menes med handlingsregelen, og hva rasjonaliteten bak denne er.
- e) Hvor lett overførbar er den norske modellen til andre land?